

Věstník MZd ČR, částka 8/2007

ZPRÁVY A SDĚLENÍ

8.

RÁMCOVÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY PRO SPECIALIZAČNÍ VZDĚLÁVÁNÍ NELÉKAŘSKÝCH ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ
--

Zn. č.j. MZDR 30565/2007

Referent: Kamila Kaletová

Ministerstvo zdravotnictví zveřejňuje k zajištění specializačního vzdělávání pro nelékařské zdravotnické pracovníky podle ustanovení §45 odst. 1 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů ([zákon o nelékařských zdravotnických povoláních](#)), ve znění pozdějších předpisů a nařízení vlády [č. 463/2004 Sb.](#), kterým se stanoví obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí, rámcové vzdělávací programy pro specializační vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků.

Od 1. června 2007 jsou upravené vstupní podmínky délky praxe v oboru pro zařazení do specializačního vzdělávání, nadále nebude požadován výkon povolání před vstupem do specializačního vzdělávání. Rovněž se mění dříve stanovená minimální délka studia na doporučenou, kterou lze prodloužit či zkrátit při zachování počtu hodin studijního programu.

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÍSKÁNÍ SPECIALIZOVANÉ ZPŮSOBILOSTI V OBORU
APLIKOVANÁ FYZIOTERAPIE

Odborný fyzioterapeut

dle nařízení vlády [č. 463/2004 Sb.](#), kterým se stanoví obory specializačního vzdělávání a označení odborností zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí

1. Cíl specializačního vzdělávání

Cílem specializačního vzdělávání je získání specializované způsobilosti odborného fyzioterapeuta, který vykonává činnosti podle §22 vyhlášky č. 424/2004 Sb., poskytuje, organizuje a metodicky řídí specializovanou fyzioterapeutickou péči za použití metodiky (konceptu), na kterou byl v rámci specializačního vzdělávání zaměřen. Specializační studium za tímto účelem prohlubuje teoretické znalosti a praktické dovednosti v oblasti prevence, diagnostiky a terapie v oboru fyzioterapie v souladu s §22 a §112 vyhlášky č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků.

2. Podmínky specializačního vzdělávání

1.1 Vstupní podmínky

Podmínkou pro zařazení do vzdělávacího programu pro získání specializované způsobilosti v oboru aplikovaná fyzioterapie je úspěšné ukončení kvalifikačního studia v oboru fyzioterapie.

2.2. Průběžné podmínky

V průběhu celého studia musí účastník:

být v zaměstnaneckém poměru v kterémkoliv úseku fyzioterapie, plnit dílčí úkoly vyplývající z podmínek vzdělávacího programu, absolvovat odbornou praxi na akreditovaném pracovišti (nebo pracovišti schváleném vedoucím studia v souladu s platnými právními předpisy) na každém z oddělení základních klinických oborů (vnitřní lékařství, neurologie, chirurgie, ortopedie, traumatologie, ARO, pediatrie, včetně pracovišť následné péče a ošetrovatelských lůžek), zpracovat kompletní kazuistiku pacienta s neurologickou, chirurgickou a interní diagnózou (schválenou vedoucím studia), tzn. 3 kazuistiky, absolvovat minimálně 1 (dlouhodobý) certifikovaný kurz, popřípadě obdobný kurz před rokem 2006 v rozsahu minimálně 120 hodin (např. Bobath-koncept pro dospělé, Bobath-koncept pro děti, Briiggerkoncept, přístup dle Vojty, Koncept propioceptivní neuromuskulární facilitace - PNF, Koncept manuální terapie), event. doložit jeho absolvování, absolvovat minimálně 2 krátkodobé kurzy dle vlastního výběru, související s problematikou fyzioterapie, na akreditovaném pracovišti nebo kurzy, které mají souhlasné stanovisko k udělení kreditů profesní organizací (dle vyhlášky [č. 423/2004 Sb.](#), o kreditním systému), event. doložit jejich absolvování. předcházející praxi lze započítat na základě žádosti a doložené praxe.

2.3. Výstupní podmínky

Studium je ukončeno atestační zkouškou skládající se z praktické a teoretické části dle [§60](#) zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 394/2004 Sb., kterou se upravují podrobnosti o konání atestační zkoušky, zkoušky k vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, závěrečné zkoušky akreditovaných kvalifikačních kurzů, aprobační zkoušky a zkušební řád pro tyto zkoušky.

K vykonání atestační zkoušky se může přihlásit účastník za předpokladu, že:

splnil průběžné podmínky vzdělávacího programu,
doložil písemně zpracovanou kazuistiku pacienta s neurologickou, chirurgickou a interní diagnózou (schválenou vedoucím studia), tzn. 3 kazuistiky,
získal stanovený počet kreditů,
splnil odbornou praxi ve stanoveném rozsahu.

3. Délka specializačního vzdělávání

Celková délka specializačního studia v oboru aplikovaná fyzioterapie je 3 roky, lze ji prodloužit či zkrátit při zachování počtu hodin studijního programu.

Sestává z teoretické a praktické výuky, z toho je minimálně 50 % praxe ve specializačním oboru,

Do specializačního vzdělávání může být započtena část dříve absolvovaného studia, pokud odpovídá vzdělávacímu programu. O započtení rozhoduje na žádost účastníka specializačního vzdělávání ministerstvo.

4. Obsah specializačního vzdělávání

Vzdělávací program stanoví počet kreditů získaných splněním studijních podmínek za 1rok specializačního vzdělávání, celkovou délku přípravy, rozsah a obsah přípravy, zejména délku povinné praxe v oboru, a výuková pracoviště, na kterých praxe probíhá.

Vědomosti a dovednosti vzdělávacího programu Aplikovaná fyzioterapie

4.1 Část všeobecná:

základní právní normy ve zdravotnictví, aktuální hygienické předpisy, vybrané kapitoly organizace zdravotnictví, systém poskytování zdravotnických služeb, financování zdravotní péče, profesní etika, seznámení s formami, cíli akreditačních nebo certifikačních procesů ve zdravotnictví speciální pedagogika, sociální rehabilitace, psychologická rehabilitace, pracovní rehabilitace, ergoterapie jako složky ucelené rehabilitace
užití výpočetní techniky, statistika - základní informace pro zpracování dat, včetně výkaznictví pro pojišťovny, základní metodiky klinického výzkumu, základy krizového managementu, vybraná problematika zásad prevence pochybení pro poskytnutí zdravotní péče, lidská práva pacientů všech věkových skupin.

2.2 Část odborná

prohloubení znalostí ze základních preklinických oborů; normální a patologická anatomie, fyziologie, patofyziologie, biochemie, biofyzika, základy a novinky v přístrojové technice, biomechanice.

2.3 Část speciální

obecná a speciální symptomatologie v základních klinických oborech; vnitřní lékařství, neurologie, chirurgické obory, pediatrie a geriatric, komplexní kineziologické vyšetření včetně diagnostiky funkčních poruch hybného systému, specializované diagnostické postupy pro vyšetření pohybového systému včetně přístrojových (základní znalost jejich principu a interpretace), praktické využití a hodnocení testů funkční zdatnosti, analýza běžných denních aktivit, ergonomické vyšetření, prohloubení fyzioterapeutických postupů a metod v oblasti poruch:

a) hybného systému,

b) vnitřních systémů,

a jejich využití dle aktuálního fyzického i psychického stavu pacienta,

stanovení krátkodobého a dlouhodobého terapeutického programu a jeho zdůvodnění na neurofyziologickém základě, psychologický přístup k pacientům se zřetelem na jejich diagnózu a věk, hodnocení odezvy organismu na aplikované fyzioterapeutické postupy, specifika dětského věku, vývojová kineziologie, možnosti ovlivnění projevů stárnutí a stáří, nové možnosti v ortotice, protetice, adjuvantice, aktuální metody fyzikální terapie a balneologie, využití a syntéza znalostí a zkušeností získaných v jednotlivých vzdělávacích oblastech

(základní preklinické a klinické obory, vyšetřovací metody),
základní orientace v hodnocení nálezů zobrazovacích vyšetření,
diferenciální diagnostika ve fyzioterapii,
sledování efektivity fyzioterapie s využitím EBM,
využití ICF ve fyzioterapeutické praxi,
sport handicapovaných,
role fyzioterapie v problematice globálního zdraví, podpora zdraví a fitness,
aktuální problematika fyzioterapie související s etnickou příslušností a kulturními zvyklostmi,
prohloubení schopnosti rozhodování a zodpovědného řešení daných úkolů,
pochopení potřeby efektivní spolupráce s širším zdravotnickým týmem,
účast na přechodu zdravotnického zařízení ze standardních podmínek do činnosti za
nestandardních podmínek,
vyhodnocování rizikových příčin lidského pochybení, navrhování efektivních opatření
zaměřených na prevenci pochybení a omylů, zapojování pacientů a jejich rodin jako partnerů
do programu bezpečné péče.

5. Formy specializačního vzdělávání

Specializační vzdělávání se uskutečňuje formou celodenní a externí průpravy, kdy rozsah teoretické a praktické výuky odpovídá délce stanovené týdenní pracovní doby, přičemž doba určená na praktické zdravotnické činnosti může být zkrácena nejvýše na polovinu doby stanovené pro průpravu celodenní. Za kvalitu a dodržení celkové délky externí průpravy, která nemůže být kratší než u celodenní průpravy, odpovídá akreditované zařízení.

6. Charakteristika činností absolventa

Absolvent specializačního vzdělávání v oboru odborný fyzioterapeut - aplikovaná fyzioterapie bude připraven pro samostatnou i týmovou specializovanou činnost v oblasti fyzioterapie o pacienty všech věkových kategorií v lůžkové i ambulantní péči tak, aby mohl vykonávat specializované činnosti, vycházející z platné legislativy (zákon [č. 96/2004 Sb.](#) a [§112](#) vyhlášky č. 424/2004 Sb.).

Absolvent po dokončení studia je schopen zejména:

bez odborného dohledu na základě indikace lékaře

provádět specializované diagnostické postupy pro vyšetření pohybového systému včetně přístrojových (viz [§22](#) a [§112](#) Vyhlášky č. 424/2004 Sb.),

aplikovat fyzioterapeutické postupy u pacientů s reálným rizikem selhání životních funkcí,

bez odborného dohledu, v souladu s diagnózou lékaře, případně v souladu s doporučeným postupem lékaře, pokud je stanoven

provádět vyšetření, která jsou nutná pro stanovení dalšího postupu ve fyzioterapii,

provádět komplexní kineziologické vyšetření včetně diagnostiky funkčních poruch pohybového systému,

provádět analýzu běžných denních aktivit z hlediska fyzioterapie,

provádět cílené ergonomické vyšetření vzhledem ke stavu pacienta,

na základě fyzioterapeutické diagnózy stanovovat individuální krátkodobý a dlouhodobý plán,

aplikovat podle aktuálního stavu pacienta fyzioterapeutické a kinezioterapeutické metody, prostřednictvím pohybu a na základě dalších fyzioterapeutických metod cíleně ovlivňovat funkce dalších systémů, včetně psychických funkcí,
doporučovat kompenzační pomůcky,
aplikovat metody fyzikální terapie a balneologické procedury,
hodnotit výsledný efekt fyzioterapeutické péče, podrobně viz [§22](#) a [§112](#) vyhlášky č. 424/2004 Sb.

bez odborného dohledu a bez indikace lékaře

provádět prevenci, edukaci a poradenství za účelem udržení nebo obnovení pohybových funkcí,
školit zdravotnické pracovníky způsobilé samostatně poskytovat ošetrovatelskou péči v oblasti rehabilitačního ošetrovatelství, především prevenci imobilizačního syndromu,
doporučovat ergonomické úpravy bydliště a pracoviště pacientů v rámci prevence poruch pohybového systému,
seznamovat pacienty s možnostmi sociální péče, podílet se na sociální rehabilitaci osob se zdravotním postižením.

7. Materiální a personální zabezpečení

Odborná praxe musí být zajištěna na akreditovaném zdravotnickém pracovišti nebo na jiném pracovišti v souladu se vzdělávacím programem, a to na klinickém pracovišti, jehož součástí je rehabilitační oddělení nebo oddělení fyzioterapie.

Personální zabezpečení musí být zajištěno erudovanými pracovníky v oboru fyzioterapie, způsobilými pro výkon povolání bez odborného dohledu, kteří jsou specialisty pro jednotlivé úseky práce v souladu s platnými právními předpisy.

8. Bezpečnost a ochrana zdraví

Součástí teoretické a praktické výuky je i problematika bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, hygieny práce a požární ochrany. Výuka v tomto směru vychází z požadavků platných právních norem a ostatních předpisů a je doplněna informacemi o rizicích možného ohrožení v souvislosti s vykonáváním odborné praxe, včetně informací vztahujících se k opatřením na ochranu před působením zdrojů rizik.

9. Doporučená literatura

Literatura bude průběžně aktualizována a účastníkům studia při zahájení předána.

BARTONÍČEK, J. – HEŘT, J. Základy klinické anatomie pohybového aparátu. 1. vyd. Praha: Maxdorf, 2004. 256 s. ISBN 80-734-5017-8

BEDNAŘÍK, J. – KADAŇKA, Z. Vertebrogenní neurologické syndromy. Praha: Triton, 2000. 215 s. ISBN 80-725-4102-1

BENEŠ, J. – STRÁNSKÝ, P. – VÍTEK, F. Základy lékařské biofyziky. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 2005. 196 s. ISBN 80-246-1009-4

- BROZMANOVÁ, B. aj. Ortopedická protetika. 1. vyd. Martin: Osveta, 1990. 480 s. ISBN 80-217-0133-1
- CAPKO, J. Základy fyziatrické léčby. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 394 s. ISBN 80-7169-341-3
- ČELKO, J. – ZÁLEŠÁKOVÁ, J. – GÚTH, A. Hydrokinezioterapia. Bratislava: Gúth, 1997. 160 s. ISBN 80-967383-6-4
- ČIHÁK, R. Anatomie 1. 2. vyd. Praha: Grada, 2001. 516 s. ISBN 80-7169-970-5
- ČIHÁK, R. Anatomie 2. 2. vyd. Praha: Grada, 2002. 488 s. ISBN 80-247-0143-X
- ČIHÁK, R. Anatomie 3. 2. vyd. Praha: Grada, 2004. 692 s. ISBN 80-247-1132-X
- DOBEŠ, M. – MICHKOVÁ, M. Učební text k základnímu kurzu diagnostiky a terapie funkčních poruch pohybového aparátu. Havířov: Domiga, 1997. 80 s. ISBN 80-902222-1-8
- DYLEVSKÝ, I. – DRUGA, R. – MRÁZOVÁ, O. Funkční anatomie člověka. Praha: Grada, 2002. 664 s. ISBN 80-7169-681-1
- FENEIS, H. – DAUBER, W. Anatomický obrazový slovník. Praha: Grada, 1996. 464 s. ISBN 80-7169-197-6
- FERKO, A. – VOBOŘIL, Z. – ŠMEJKAL, K. – BEDRNA, J. Chirurgie v kostce. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 596 s. ISBN 80-247-0230-4
- F~LSCH, U. R. – KOCHSIEK, K. – SCHMIDT, R. F. Patologická fyziologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 588 s. ISBN 80-247-0319-X
- GILBERTOVÁ, S. – MATOUŠEK, O. Ergonomie. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 240 s. ISBN 80-247-0226-6
- GREENHALGH, T. Jak pracovat s vědeckou publikací. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 208 s. ISBN 80-247-0310-6
- GÚTH, A. aj. Vyšetrovacie a liečebné metodiky pre fyzioterapeutov. 1. vyd. Bratislava: Liečreh, 1995. 448 s. ISBN 80-967383-0-5
- HÁTLOVÁ, B. – SUCHÁ, J. Kinezioterapie demencí. 1. vyd. Praha: Triton, 2005. 108 s. ISBN 80-7254-564-7
- HNÍZDIL, J. aj. Léčebné rehabilitační postupy Ludmily Mojžíšové. Praha: Grada, 1996. 16 s. ISBN 80-7169-187-9
- HRODEK, O. – VAVŘINEC, J. et al. Pediatrie. 1. vyd. Praha: Galén, 2002. 767 s. ISBN 80-7262-178-5
- HUBKA, J. – KOLESÁR, J. – ŽALOUDEK, K. Fyzikální terapie. Praha: Avicenum, 1988. 590 s. ISBN 08-042-88
- KITTEL, A. Myofunkční terapie. Praha: Grada, 1999. 111 s. ISBN 80-7169-619-6
- KLUSOŇOVÁ, E. – PITNEROVÁ, J. Rehabilitační ošetřování pacientů s těžkými poruchami hybnosti. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 2000. 107 s. ISBN

80-7013-319-8

KLUSOŇOVÁ, E. – ŠPIČKOVÁ, J. Ergoterapie I. Praha: Avicenum, 1990. 188 s. ISBN 80-201-0030-X

KASÍK, J. a kol. Vertebrogenní kořenové syndromy. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 224 s. ISBN 80-247-0142-1

KRAUS, J. a kol. Dětská mozková obrna. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 348 s. ISBN 80-247-1018-8

KŘEN, J. – ROSENBERG, J. – PŘEMYSL, J. Biomechanika. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství Západočeské univerzity, 1997. 380 s. ISBN 80-7082-365-8

KŘIVOHLAVÝ, J. Psychologie nemoci. 1. vyd. Praha: Grada, 2002. 200 s. ISBN 80-247-0179-0

LEWIT, K. Manipulační léčba v myoskeletální medicíně. 5. přeprac. vyd. Praha: Sdělovací technika, 2003. 411 s. ISBN 80-86645-04-5

LIPPERTOVÁ-GRLINEROVÁ, M. Neurorehabilitace. 1.vyd. Praha: Galén, 2005. 350 s. ISBN 80-726-2317-6

MAČÁK, J. – MAČÁKOVÁ, J. Patologie. 1. vyd. Praha: Grada, 2004. 372 s. ISBN 80-247-0785-3

MAREK, J. a kol. Syndrom kostrče a pánevního dna. 2. vyd. Praha: Triton, 2005. ISBN 80-725-4638-4

PAVLŮ, D. Speciální fyzioterapeutické koncepty a metody. Brno: CERM, 2002. ISBN 80-7204-266-1

PFEIFFER, J. Ergoterapie II. Praha: Avicenum, 1990. 172 s. ISBN 80-201-0004-0

PLAŇAVA, I. Průvodce mezilidskou komunikací. 1.vyd. Praha: Grada, 2005. 148 s. ISBN 80-247-0858-2

PLATZER, W. Atlas topografické anatomie. 1. vyd. Praha: Grada, 1996. 300 s. ISBN 80-7169-214-X

PODĚBRADSKÝ, J. – VAŘEKA, I. Fyzikální terapie, I. a II. díl. 1. vyd. Praha: Grada, 1998. 440 s. ISBN 80-7169-661-7

RAŠEV, E. Nejen bolesti zad vás zbaví Škola zad. Direkta: Praha, 1992. 222 s. ISBN 80-900272-6-1

SILBERNAGL, S. – DESPOPOULOS, A. Atlas fyziologie člověka. 6. vyd. Praha: Grada, 2004. 448 s. ISBN 80-247-0630-X

SILBERNAGL, S. – LANG, F. Atlas patofyziologie člověka. 1. vyd. Praha: Grada, 2001. 404 s. ISBN 80-7169-968-3

ŠIMEK, J. – ŠPALEK, V. Filozofické základy lékařské etiky. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 112 s. ISBN 80-247-0440-4

ŠKRLA, P. Především neublížit. 1. vyd. Brno: NCO NZO, 2005. 162 s. ISBN 80-7013-419-4

TATE, P. Příručka komunikace pro lékaře. 1. vyd. Praha: Grada, 2005. 164 s. ISBN 80-247-0911-2

TICHÝ, M. Funkční diagnostika pohybového aparátu. 1. vyd. Praha: Triton, 2000. 94 s. ISBN 80-725-4022-X

TROJAN, S. Lékařská fyziologie. 4. vyd. Praha: Grada, 2004. 772 s. ISBN 80-247-0512-5

TROJAN, S. – DRUGA, R. – PFEIFFER, J. – VOTAVA, J. Fyziologie a léčebná rehabilitace motoriky člověka. 2. vyd. Praha: Grada, 2001. 228 s. ISBN 80-2470-031-X.

TŘEŠKA, V. a kol. Propedeutika vybraných klinických oborů. 1. vyd. Praha: Grada, 2003. 460 s. ISBN 80-247-0239-8

URBÁNEK, K. a kol. Vyšetřovací metody v neurologii. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého, 2002. 127 s. ISBN 80-244-0501-6

VESELÝ, J. a kol. Základy poúrazové rehabilitace ruky standardními metodami. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví v Brně, 1994. 81s. ISBN 80-7013- 172-1

VÉLE, F. Kineziologie pro klinickou praxi. Praha: Grada, 1997. 272 s. ISBN 80-7169- 256-5

VOJTA, V. Vojtův princip: svalové souhry v reflexní lokomoci a motorická ontogeneze. 1. vyd. Praha: Grada, 1995. ISBN 80-7169-004-X

Dělení ročníků je pouze doporučené.

§112 vyhlášky č. 424/2004					
APLIKOVANÁ FYZIOTERAPIE					
Odborný fyzioterapeut					
KÓD	NÁZEV	TYP	TRVÁNÍ	POČET KREDITŮ	
1. ročník					
4.1	Všeobecná část	Legislativa, etickoprávní normy, základy klinického výzkumu, speciální pedagogika, teorie	P	40 hodin	10
2. ročník					
4.2	Odborná část	Preklinické obory - teorie	P	40 hodin	10
4.3	Speciální část	Rehabilitační diagnostika v základních klinických oborech, zásady terapie, teoreticko - praktická výuka 80 hodin	P	80 hodin	20

3. ročník				
Odborná praxe	Praxe na lůžkovém odd. neurologickém	P	2 týdny	10
	Praxe na lůžkovém odd. interním	P	2 týdny	10
	Praxe na lůžkovém odd. dětském	P	2 týdny	10
	Praxe na lůžkovém odd. následné péče nebo oš. lůžek	P	2 týdny	10
	Praxe na lůžkovém odd. chirurgie	P	1 týden	5
	Praxe na lůžkovém odd. ortopedie	P	1 týden	5
	Praxe na lůžkovém odd. traumatologie	P	1 týden	5
	Praxe na odd. ARO	P	1 týden	5

Vysvětlivky:

P povinné

V průběhu specializačního studia musí účastník prokázat absolvování:

jednoho (dlouhodobého) certifikovaného kurzu v rozsahu minimálně 120 hodin (např.: Bobath-koncept pro dospělé, Bobath-koncept pro děti, Briigger-koncept, přístup dle Vojty, Koncept proprioceptivní neuromuskulární facilitace - PNF, Koncept manuální terapie), event. doložit jeho absolvování a bude mu započítáno minimálně 25 kreditů,

dva krátkodobé kursy související s problematikou fyzioterapie (dle vlastního výběru) v délce nejméně 16 hodin na jeden kurs (viz. průběžné podmínky) a bude mu za ně připočítáno minimálně 4 - 6 kreditů celkem.

RÁMCOVÝ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ZÍSKÁNÍ SPECIALIZOVANÉ ZPŮSOBILOSTI
V OBORU KLINICKÁ PSYCHOLOGIE

Klinický psycholog

dle nařízení vlády [č. 463/2004 Sb.](#), kterým se stanoví obory specializačního vzdělávání a označení odborností zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí

1. Cíl specializačního vzdělávání

Specializační vzdělávání v oboru klinická psychologie je určena pro psychology, absolventy pětiletého akreditovaného zdravotnického magisterského jednooborového studijního oboru psychologie, event. pro absolventy akreditovaného magisterského studijního oboru jednooborového studia psychologie, pokud bylo zahájeno nejpozději ve školním roce 2007/2008 (ve smyslu zákona [č. 96/2004 Sb.](#)), kteří se připravují k samostatné práci ve zdravotnictví. Jejím

cílem je získání potřebných teoretických znalostí a praktických dovedností v oblasti prevence, diagnostiky a terapie, umožňující samostatnou činnost specialisty, klinického psychologa, v ambulantní a lůžkové péči.

2. Podmínky specializačního vzdělávání

1.1. Vstupní podmínky

Podmínkou pro přijetí do specializačního vzdělávání v oboru klinická psychologie je absolvování výše uvedeného magisterského studia, event. jednooborového studijního oboru psychologie.

1.2. Průběžné podmínky

Specializační vzdělávání se uskutečňuje při výkonu povolání formou celodenní přípravy v rozsahu odpovídajícím stanovené týdenní pracovní době.

2.3. Výstupní podmínky

Celková délka specializačního vzdělávání v oboru klinická psychologie je *minimálně 60 měsíců* povinné praxe ve zdravotnictví na lůžkovém oddělení nebo v ambulantní praxi pod systematickým vedením klinického psychologa, školitele (obecné podmínky pro práci školitele upravuje [§59](#) zákona č. 96/2004 Sb.), z toho:

a) povinná praxe na akreditovaném pracovišti minimálně 12 měsíců, z toho:

- 1 měsíc na psychologickém pracovišti lůžkového oddělení pro péči o děti,
- 1 měsíc na psychologickém pracovišti lůžkového oddělení, které poskytuje své služby psychiatrickým pacientům,
- 1 měsíc na psychologickém pracovišti lůžkového oddělení, které poskytuje své služby pacientům jiných lékařských oborů.

Povinnou praxi lze vykonat ve kterékoli fázi specializačního vzdělávání též formou odborných stáží. Účastník specializačního vzdělávání musí získat minimálně 75 kreditů ročně (za semestr specializačního vzdělávání se započítává 25 kreditů při splnění požadavků vymezených logbookem), které mu umožní přistoupit k atestační zkoušce.

b) povinná účast na vzdělávacích aktivitách pořádaných akreditovaným pracovištěm:

- povinné jednodenní semináře během specializačního vzdělávání pořádané akreditovaným zařízením, – 1 x v každém semestru (1 kredit za každou účast),
- povinný specializační kurz před atestační zkouškou – 1 týden (10 kreditů),
- povinná účast na supervizních seminářích, konaných na určených pracovištích uvedených v příloze logbooku – 2x do měsíce (1 kredit za každou účast),
- povinný kurz Neodkladná první pomoc – 2 dny (6 kreditů),
- povinný kurz Základy zdravotnické legislativy – 1 den (2 kredity),

c) doporučená účast:

- zařazení do některého psychoterapeutického vzdělávacího programu akreditovaného

pro zdravotnictví,
certifikovaný kurz Užití Rorschachovy metody,
další certifikovaný kurz (např. MMPI, Vývojové škály atd.),
další odborné akce pořádané IPVZ, AKP, Českomoravskou psychologickou společností,
ČSL JEP a jiných odborných společností.

Za doporučenou účast jsou přidělovány kredity podle příslušné vyhlášky.

3. Obsah specializačního vzdělání

a) Teoretické znalosti:

Vedle znalostí a dovedností, které získal během základního vysokoškolského studia, musí klinický psycholog rozšířit a prohloubit, případně nově získat, tyto teoretické znalosti:

Psychologická diagnostika: znalosti psychometrie a konstrukce testů, psychometrické parametry nejdůležitějších psychodiagnostických metod, metodologické aspekty psychodiagnostiky.

Klinická vývojová psychologie: Vývoj a růst z psychologického hlediska, jeho odchylky a poruchy. Základní vývojové teorie.

Psychopatologie: symptomatologie, syndromologie a nosologie psychických poruch. Psychopatologie dětství, adolescence, dospělosti a stáří. Rodinná interakce a duševní zdraví, poruchy manželského a rodinného soužití. Speciální psychosexuální problematika. Psychoterapie: Výuka v psychoterapii obsahuje teoretické základy hlavních psychoterapeutických směrů. Orientační znalost základních metod psychoterapie individuální, skupinové a rodinné u dospělých a dětí. Základní metody krizové intervence.

Psychologická problematika somatických onemocnění: Psychické následky somatických onemocnění, zvláště chronických a infaustních. Psychologické aspekty tělesných a smyslových defektů, Psychologie bolesti. Psychologické aspekty medicínských výkonů. Psychosomaticky založená onemocnění. Psychologické důsledky pracovní neschopnosti a změněné pracovní schopnosti.

Etické otázky klinické psychologie: Etické otázky psychodiagnostiky, psychoterapie a psychologického poradenství. Mlčenlivost v klinické psychologické praxi.

Pedagogika a duševní hygiena: Výchova dětí v rodině a mimo ní; náhradní rodinná péče, částečná a úplná kolektivní výchova. Výchova a vzdělávání dětí nemocných a postižených. Děti ohrožené prostředím. Psychologické a pedagogické problémy hospitalizovaných dětí a dospívajících.

Orientační znalost psychofarmakologie.

Somatologie: Orientační znalost běžných fyziologických hodnot, tělesného růstu a pohlavního zrání. Biologie stárnutí. Znalost fyziologie a patofyziologie CNS a smyslových orgánů.

Orientace v klinických oborech medicíny: Znalost základních koncepcí klinických oborů,

všeobecného lékařství a psychiatrie. Hlubší znalosti z klinického oboru, v němž školeneц pracuje.

b) Odborné praktické znalosti a dovednosti:

Psychodiagnostika: Spolehlivá praktická znalost základních psychodiagnostických technik. Povšechná orientační znalost ostatních technik. Zásady vedení diagnostického rozhovoru a pozorování. Schopnost analyzovat diagnostický problém a navrhnout optimální strategii vyšetření; formulovat psychologický náleз.

Psychoterapie: Praktická znalost psychoterapeutického vedení v rámci podpůrné psychoterapie. Schopnost navázat kontakt s nemocným v akutní krizi, pomoci mu ke konstruktivnímu postoji a nabídnout mu možnosti další odborné péče.

Klinicko-psychologické poradenství: Schopnost posoudit z psychologického hlediska sociální, výchovnou a pracovní problematiku a poskytnout poradenskou péči v návaznosti na činnost dalších pracovníků ve zdravotnictví.

Rehabilitace: Schopnost realizovat metody rehabilitace psychických funkcí, resp. celkové psychologické rehabilitace nemocných a handicapovaných osob v oboru, v němž školeneц pracuje.

Reedukace: Schopnost podílet se, případně vést reedukační činnost v oboru, v němž školeneц pracuje.

c) Seznam požadovaných výkonů (logbook)

Uchazeč o atestační zkoušku z oboru klinická psychologie musí předložit seznam pacientů, u nichž byly provedeny tyto výkony:

psychopatologický náleз – popis pacienta (bez věkového omezení), jeho vzezření a chování, popis jeho rozumových funkcí, emotivity, motoriky, vůle ap., terminologií obecné psychopatologie ... *5 vyšetření*

vyšetření intelektu metodou WAIS -R (nebo WAIS III, nebo WISC-III) spolu s použitím specifických metod na vyšetření paměti a pozornosti; interpretace výsledků v rámci diferenciální diagnostiky ... *10 vyšetření*

vyšetření intelektu a osobnosti (včetně diagnostického rozhovoru, testů osobnosti, paměti a pozornosti apod.); interpretace výsledků v rámci diferenciální diagnostiky (vyšetření intelektu musí být provedeno metodou WAIS-R, event. WAIS III, nebo WISC-III případně její novější verzí; vyšetření osobnosti musí zahrnovat ROR nebo MMPI, případně obě metody) ... *20 vyšetření*

klinické či výzkumné posouzení pacienta (bez věkového omezení) posuzovacími stupnicemi; interpretace výsledků v rámci diferenciální diagnostiky ... *5 vyšetření*

komplexní vyšetření dítěte do 6 let věku, obsaženo musí být posouzení vývojové úrovně nebo vyšetření inteligence u dětí do 6 let věku s využitím globální vývojové škály (Gesell, Bayleyová, Mnichovská vývojová diagnostika) nebo globálního inteligenčního souboru pro předškolní věk (SB-IV, TM-SB, K-ABC, McCarthy); hodnocení rodinných vztahů na základě přímého pozorování interakce a/nebo alespoň 2 klinických metod (kresebné metody, Scénotest, projektivní rozhovor, varianty TAT, event. Bene-Anthony);

hodnocení osobnostních charakteristik dítěte ... 5 vyšetření

komplexní vyšetření dětí školního věku (7-15 let) obsahující hodnocení schopností (využití globální individuální intelektové baterie a testů či škál speciálních schopností), osobnosti a rodinných vztahů (včetně diagnostického rozhovoru/hry s dítětem a rozhovoru s rodiči), k diagnostice osobnosti musí být použit ROR nebo varianta TAT a projektivní rozhovor ... 5 vyšetření

komplexní vyšetření dospívajících (13-18 let) obsahující kompletní vyšetření kognitivních schopností (s využitím WISC III, resp. WAIS-R nebo WAIS-III a testů speciálních schopností) a osobnosti (včetně diagnostického rozhovoru, projektivních metod a alespoň jedné metody dotazníkové) ... 5 vyšetření

komplexní vyšetření (psychické funkce intelekt, paměť pozornost atd., osobnost, rodinné vztahy atd.) v rámci diferenciální diagnostiky. Bez věkového omezení ... 20 vyšetření

podpůrná psychoterapie individuální, event.krizová intervence nebo klinické poradenství (bez věkového omezení) nejméně v rozsahu 5 hodin v rozmezí minimálně 3 měsíců ... 20 pacientů

aktivní účast minimálně na 20 skupinových a/nebo komunitních sezeních vedených kvalifikovaným psychoterapeutem ... 20 sezení

účast na supervizních seminářích na určených pracovištích. Seznam pracovišť, na nichž probíhají supervizní semináře bude uveden jako příloha logbooku ... minimálně 2x měsíčně

Poznámka: Psychoterapeutické výkony lze vykazovat též, jsou-li součástí systematického psychoterapeutického výcviku.

4. Hodnocení specializačního vzdělávání

a) Průběžné hodnocení školitelem – do průkazu odbornosti (dříve specializačního indexu) průběžné dokumentování praxe během přípravy v šestiměsíčních intervalech a záznam všech absolvovaných školicích akcí, zejména povinných a dokumentace o účasti na supervizních seminářích.

b) Předpoklad přístupu k atestační zkoušce

absolvování povinných školicích akcí,

splnění požadovaných výkonů (logbook).

5. Charakteristika činností, pro které absolvent specializačního vzdělávání získal způsobilost

Po absolvování specializačního vzdělávání je klinický psycholog oprávněn k provádění níže uvedených činností bez odborného dohledu:

provádí psychologickou diagnostiku,
provádí psychoterapii a socioterapii,
poskytuje neodkladnou péči v případě akutních psychických krizí a traumat,
provádí rehabilitaci, reedukaci a resocializaci psychických funkcí,
školí zdravotnické pracovníky v oblasti psychologie zdraví a nemoci,
provádí psychologickou prevenci, výchovu a poradenství ke zdravému způsobu života,
podílí se na prevenci psychologických problémů zdravotnických pracovníků,

provádí poradenskou činnost v oblasti péče o psychický stav tělesně i duševně nemocných pacientů,
včetně paliativní péče o nevléčitelně nemocné a přípravy na lékařské zákroky,
provádí odbornou konziliární, posudkovou a dispenzární činnost.

Do doby získání specializované způsobilosti (atestační zkoušky) vykonává psycholog uvedené činnosti pouze pod odborným dohledem školitele.

Dále je klinický psycholog oprávněn k provádění činností zdravotnického pracovníka v souladu s §3, odst. 1,2 a §41 zákona č. 96/2004 Sb.

6. Seznam doporučené literatury

1. MKN 10 Duševní poruchy a poruchy chování. SZO Ženeva, Psychiatrické centrum Praha, 1992.
2. HAŠKOVCOVÁ, H.: Lékařská etika. Galén, Praha, 2002.
3. HOSCHL C., ŠIMEK J.: Koncepce psychického stresu. In: Baštecký J., Šavlík J., Šimek J.: Psychosomatická medicína (Psychosomatic medicine). Praha, Grada Avicenum, 1993, s. 41-47.
4. LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D.: Vývojová psychologie. Grada, Praha, 1998; 2006.
5. ŘÍČAN, P., KREJČÍŘOVÁ, D.: Dětská klinická psychologie. 3. vyd. Grada, Praha, 1997.
6. LANGMEIER, J., a kol.: Dětská psychoterapie. Portál, Praha, 2000.
7. SVOBODA, M.: Klinická diagnostika dospělých. Portál, Praha, 1999.
8. BAŠTECKÁ, B.: Klinická psychologie v praxi. Portál, 2003.
9. SVOBODA, M., KREJČÍŘOVÁ, D., VÁGNEROVÁ, M.: Psychologická diagnostika dětí a dospívajících. Portál, Praha, 2001.
10. ŘÍČAN, P.: Klinický psychologický nález. Bratislava, 1979
11. JANÍK, A., DUŠEK, K.: Diagnostika duševních poruch.
12. KRATOCHVÍL, S.: Základy psychoterapie. Portál, Praha, 1997.
13. PRAŠKO, J., HÁJEK, T., PREISS, M.: Posttraumatická stresová porucha a jak se jí bránit. Praha, Maxdorf, 2002. - 93 s.
14. PREISS, M.: Klinická neuropsychologie. Portál, Praha, 1998.
15. DSM IV
16. SMOLÍK, P.: Duševní a behaviorální poruchy. Max Maxdorf, Praha, 1996
17. ŘÍČAN, P., ŽENATÝ, J.: K teorii a praxi projektivních technik. Bratislava, 1987.
18. Manuály příslušných psychodiagnostických metod.